

Liikenne- ja viestintäministeriö

Asia: Lausuntopyyntö LVM/2096/03/2015

FiComin kommentit luonnokseen hallituksen esitykseksi liikennekaareksi

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi liikennekaareksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. FiCom kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja esittää kunnioittavasti seuraavaa:

FiComin keskeiset viestit:

- Sääntelyn purkaminen, hallinnon keventäminen ja kilpailun avaaminen ovat kannatettavia, koska ne luovat edellytykset digitalisaatiolle, markkinaehtoiselle yrittäjyydelle ja uusille liiketoimintamalleille sekä edesauttavat tuottavuuden kasvua.
- Sääntelyä ja hallinnon ohjausta tulee kohdistaa vain sinne, missä se on tarpeellista ja tarkoituksenmukaista esityksen tavoitteiden kannalta.
- Suomessa tarjolla oleva laadukas ja kattava viestintäinfrastruktuuri sekä edulliset viestintäpalvelut tarjoavat erinomaiset mahdollisuudet liikennepalveluiden, niiden vaatimien järjestelmien ja Maas-palveluiden tarjoamiselle ja kehittämiselle.
- Ehdotuksen tavoitteet hyödyntävät markkinoita ja palvelun käyttäjiä.
- Käytössä olevat uudet ja tulevat maksutavat tulisi hyväksyä käteisen ja yleisempien maksukorttien ohella.

Sääntelyn purkaminen, hallinnon keventäminen ja kilpailun avaaminen ovat kannatettavia

Sipilän hallitusohjelman yhtenä painopisteenä on digitalisaatio, kokeilut ja normien purkaminen. FiCom suhtautuu esitykseen hyvin positiivisesti, koska siinä konkreettisesti pyritään toteuttamaan mainittua hallitusohjelman tavoitetta.

FiCom on pannut tyytyväisenä merkille, että esityksessä lähdetään rohkeasti esittämään muutosta nykyhallinnon toimintamalliin ja -tapaan siten, että jatkossa hallinto toimii mahdollistajana ja vain välttämättömistä asioista säädetään normeilla. Tämä mahdollistaa paitsi yritystoiminnan helpottamisen myös hallitusohjelman mukaisen kokeilukulttuurin edistämisen, mikä myös osaltaan luo edellytyksiä uusille liiketoimintamalleille.

Kilpailun avaaminen ja sääntelyn keventäminen liikenne- ja tavaraliikenteessä ovat kannatettavia, koska ne ovat markkinoiden ja palveluiden kehittymisen kannalta ensiarvoisia. Analogiaa on saatavilla muun muassa telemarkkinoiden avaamisesta, jonka ansiosta Suomessa on yhdet maailman kattavimmista, laadukkaimmista ja edullisimmista viestintäpalveluista. Kilpaillut markkinat luovat painetta toimijoille investoida ja innovoida uusia tuotteita ja palveluita.

Luonnoksessa on hyvin perusteltu ja arvioitu sitä, miksi ehdotettu sääntelyn purkaminen ja kilpailun avaaminen ovat paras vaihtoehto sen sijaan, että ei tehtäisi lainkaan muutoksia tai tehtäisiin vain osittaismuutoksia. Ehdotuksen tavoitteet ja siihen pääsemiseksi esitetyt toimenpiteet hyödyntävät paitsi markkinoita, myös liikennepalveluja ostavia ja käyttäviä henkilöitä ja yrityksiä. Lisäksi uudet liiketoimintamahdollisuudet ja yritystoiminnan helpottaminen tarjoavat uusia työllistymismahdollisuuksia ja -vaihtoehtoja ja edesauttavat tuottavuuden kasvua.

Tietojen avaaminen ja järjestelmien yhteentoimivuus

Digitalisaation hyödyntämisen yhtenä peruselementtinä voidaan pitää tiettyjen tietojen avaamista hyödynnettäväksi. Tämä mahdollistaa uusien liiketoimintamallien syntyminen ja vanhojen kehittämisen. Lähtökohtaisesti tietojen avaamisen tulee kohdistua vero- tai muutoin julkisin varoin tuotettuihin tai julkisesti hankittuihin tietoihin.

Yksityissektorin ja erityisesti yksittäisen yrityksen markkinaehtoisesti keräämien tietojen avaamisveloitteeseen tulee suhtautua lähtökohtaisesti pidättyvästi, ainakin siltä osin kuin tiedot koskevat liikesalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja. Tältä osin esityksessä onkin nimenomaisesti todettu lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuutta koskevan 2 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa, että liikesalaisuudet ja asiakastiedot jäävät tietoja koskevan avaamisveloitteen ulkopuolelle.

Teknologian kehittyminen ja avoimet rajapinnat mahdollistavat sen, että vastaisuudessa tuotettavat liikennepalvelut ja niihin liittyvät järjestelmät mahdollistavat eri järjestelmien ja palveluiden yhteentoimivuuden. Viestintäpalveluissa tämä eri verkkojen ja palveluiden yhteentoimivuus on ollut jo pitkään arkipäivää. Uusista viestintämarkkinoiden ja muiden palvelutarjoajien muodostaman arvoverkon yhteentoimivista innovaatioista voidaan esimerkkeinä mainita mobiilivarmenne ja mobiilimaksu.

Suomessa on korkeatasoinen ja kattava viestintäverkkoinfrastruktura ja sen päällä toimivat IT-ratkaisut, jotka tarjoavat erinomaiset edellytykset liikennejärjestelmien ja -palveluiden yhteentoimivuudelle ja kehittämiselle esimerkiksi avointen rajapintojen kautta. Tältä osin esitys mahdollistaa digitalisaation tuomien etujen entistä paremman hyödyntämisen myös liikennepalveluissa.

Ehdotuksen III osan 1 luvun 2 §:n 5-kohdassa todetaan (sekä sivuilla 19 ja 69 ja 109), että

”matkustajalla on oikeus maksaa matkansa käteisellä ja yleisimmillä maksukorteilla, jollei edellä tämän luvun 1 §:ssä tarkoitettulla tavalla ole selkeästi määritelty tiettyä maksutapaa, jonka matkustaja on tilauksen tai varauksen yhteydessä hyväksynyt.”

FiCom huomauttaa, että jo nykyisin käytössä olevat uudet ja tulevat maksutavat, kuten pien- tai mobiilimaksua hyödyntävät tavat tulisi digitalisaation ja teknologianeutraalisuuden mukaisesti hyväksyä

käteisen ja yleisempien maksukorttien ohella. Lisäksi ehdotus jättää nyt avoimeksi sen, mitä oikeastaan tarkoitetaan maksujärjestelmällä suhteessa maksamisen ratkaisuihin.

Liikennekaariuudistuksessa on kysymys niin suuresta kokonaisuudistuksesta, että varmasti löytyy näkökohtia ja yksityiskohtia, joihin ei ole vielä ratkaisuja tai joihin vetoamalla ehdotusta vastustetaan. Kuitenkaan ei ole tarkoitus tältäkkään osin saada maailmaa valmiiksi, joten aivan keskeistä on nähdä ja ymmärtää hankkeen kokonaisuudet koko Suomelle, jonka pohjalta ehdotusta on syytä viedä eteenpäin.

Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry

Petri Aaltonen
toimitusjohtaja